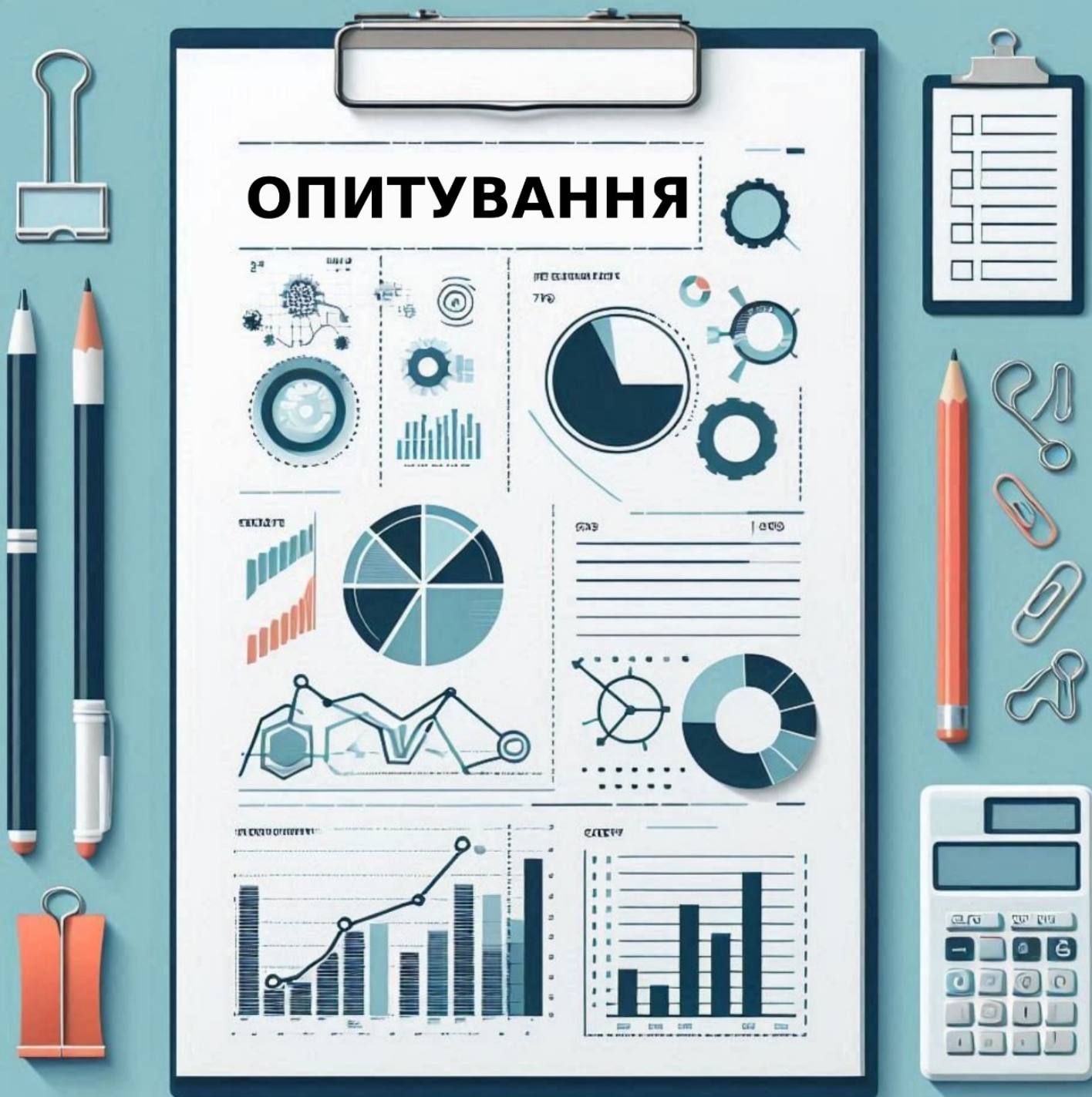

Результати дослідження спроможності ВПО впливати на процеси прийняття рішень в Хмельницькій міській територіальній громаді

Хмельник 2024

Зміст

Вступ.....	3
Резюме дослідження.....	4
Частина 1: Загальна інформація.....	6
1.1. Віковий розподіл опитаних.....	6
1.2. Гендерний розподіл респондентів та респонденток.....	7
1.3. Розподіл респондентів та респонденток за рівнем освіти:.....	8
1.4. Розподіл опитаних за терміном перебування в громаді.....	10
Частина 2: Досвід ВПО у громаді.....	12
2.1. Рівень інтеграції в новій громаді.....	12
2.2. Підтримка з боку місцевих мешканців.....	13
2.3. Участь ВПО у громадських заходах (наприклад, зустрічі, свята, волонтерські акції).....	15
2.4. Відвідування ВПО місцевих органів влади для вирішення своїх питань.....	16
Частина 3: Вплив на процеси прийняття рішень.....	18
3.1. Рівень обізнаності про можливість участі у процесах прийняття рішень в громаді (наприклад, громадські слухання, опитування, зустрічі з місцевою владою).....	18
3.2. Рівень відчуття, що думка ВПО враховується при прийнятті рішень у громаді.....	19
3.3. Рівень участі ВПО в процесах прийняття рішень у громаді.....	20
3.4. Оцінка впливу на процеси прийняття рішень у громаді.....	22
3.5. Що перешкоджає участі ВПО у процесах прийняття рішень?.....	23
3.6. Заходи, які могли б підвищити участь ВПО у процесах прийняття рішень.....	25
Частина 4: Зворотний зв'язок.....	27
4.1. Що, на думку опитаних, можна покращити в інтеграції ВПО в громаді:.....	27
4.2. Додаткові коментарі або пропозиції опитуваних щодо даного дослідження:....	28
5. Загальний висновок.....	29

Вступ

Цей звіт представляє результати дослідження, проведеного громадською організацією "ПРАВО", серед внутрішньо переміщених осіб, які перебувають в Хмельницькій міській територіальній громаді, з метою виявлення спроможності внутрішньо переміщених осіб (ВПО) впливати на процеси прийняття рішень в громаді, де вони проживають.

Сучасний контекст переміщення населення внаслідок конфліктів та інших надзвичайних ситуацій створює нові виклики як для самих ВПО, так і для приймаючих громад. Важливим аспектом успішної інтеграції є можливість ВПО активно брати участь у суспільному житті та процесах прийняття рішень на рівні громади. Це, у свою чергу, сприяє побудові стійких та інклюзивних спільнот, де кожен житель відчуває свою важливість та вплив.

Дослідження, результати якого представлені у цьому звіті, було проведено з метою отримати глибше розуміння рівня інтеграції ВПО у місцеве життя, виявити основні бар'єри для їхньої участі у процесах прийняття рішень та окреслити можливі шляхи для підвищення залученості цих груп населення. Анкетування охопило різні аспекти життя ВПО в приймаючій громаді, включаючи їхній досвід інтеграції, участь у громадських заходах, рівень обізнаності про можливості впливу на рішення в громаді, а також фактичний вплив, який вони мають на ці процеси.

Результати цього дослідження є важливим внеском у розуміння поточної ситуації з інтеграцією ВПО та їхньої спроможності впливати на життя громади. Вони також можуть бути використані як основа для розробки політик та ініціатив, спрямованих на підвищення рівня залученості ВПО у процеси прийняття рішень та загальну інтеграцію цих груп населення в суспільне життя.

Резюме дослідження

Мета дослідження: метою дослідження є оцінка спроможності внутрішньо переміщених осіб (ВПО) впливати на процеси прийняття рішень у Хмельницькій міській територіальній громаді, а також визначення факторів, що впливають на їхню участь у цих процесах і можливості для покращення інтеграції ВПО у громадське життя.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати рівень участі ВПО у процесах прийняття рішень на рівні місцевої влади.
2. Виявити основні перешкоди для активної участі ВПО у громадському житті та процесах прийняття рішень.
3. Оцінити рівень обізнаності ВПО про можливості впливу на прийняття рішень та доступність інформації про ці можливості.
4. Визначити роль та ефективність існуючих механізмів залучення ВПО до процесів прийняття рішень.
5. Надати рекомендації щодо покращення інтеграції ВПО та їхньої участі у громадських процесах у Хмельницькій міській територіальній громаді.

Об'єкт дослідження: об'єктом дослідження є внутрішньо переміщені особи, які проживають у Хмельницькій міській територіальній громаді, а також процеси прийняття рішень на місцевому рівні.

Предмет дослідження: предметом дослідження є спроможність ВПО впливати на процеси прийняття рішень, а також механізми і умови, які забезпечують або перешкоджають такому впливу. Це включає рівень участі ВПО у громадських заходах, обізнаність про можливості впливу, бар'єри та чинники, що впливають на їхню інтеграцію в громаду.

Обмеження дослідження:

1. **Географічні обмеження:** дослідження охоплює тільки Хмельницьку міську територіальну громаду, і результати можуть не бути репрезентативними для інших громад або регіонів.
2. **Часові обмеження:** дослідження може враховувати лише дані, зібрані протягом певного періоду, що може обмежити розуміння змін у часі.
3. **Дані респондентів:** залежність від власного досвіду респондентів може вплинути на об'єктивність результатів через можливу упередженість або неточності в самостійних оцінках.
4. **Механізми збору даних:** методологія збору даних може обмежити доступність інформації, якщо не всі категорії ВПО мають рівний доступ до опитування або інших форм збору даних.

Метод збору даних: анкетування.

Кількість опитаних: 80 осіб.

Час проведення опитування: серпень 2024 року.

Анкетування проводили: Юлія Килосова, Юлія Музичук, Тарас Носальський.

Опрацювання результатів анкетування та підготовка звіту: Віталій Дорох

Результати дослідження:

Результати свідчать про те, що більшість респондентів є особами середнього та старшого віку, з домінуванням жінок, що вказує на необхідність врахування специфічних потреб цих груп при розробці стратегій підтримки. Дослідження показує, що більшість ВПО перебувають в Хмільницькій громаді тривалий час, але новоприбулим потрібна додаткова підтримка для швидшої адаптації.

Респонденти зазначають, що рівень підтримки від місцевих мешканців варіюється, і хоча більшість отримують допомогу, її частота та якість часто недостатні. Участь ВПО у громадських заходах також неоднорідна: деякі беруть участь регулярно, інші – рідко або не беруть участі взагалі. Це підкреслює необхідність створення інклюзивного середовища для заохочення активної участі.

Аналіз показує, що більшість ВПО звертаються до місцевих органів влади нерегулярно, що може бути пов'язане з успішним вирішенням їхніх питань або наявністю бар'єрів. Низька обізнаність про можливість участі у процесах прийняття рішень та низький рівень відчуття врахування їхньої думки вказують на потребу у покращенні інформування та комунікації.

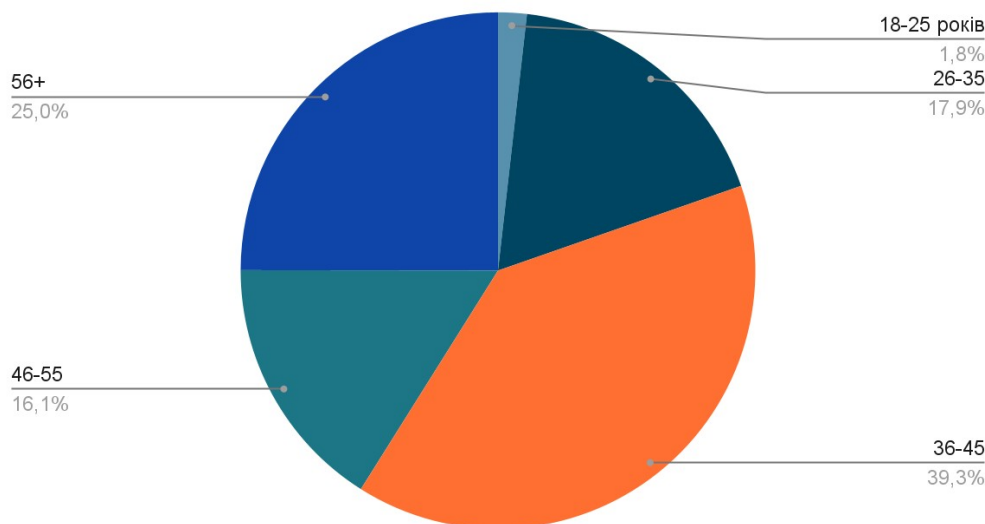
Основні перешкоди для участі ВПО у процесах прийняття рішень включають необізнаність, відсутність довіри до місцевої влади та інші фактори. Дослідження наголошує на необхідності комплексного підходу, що включає інформування, навчання, психологічну підтримку та забезпечення реальної можливості впливу. Це дозволить більш ефективно інтегрувати ВПО в громаду і забезпечити їхню активну участь у громадських процесах.

Аналіз результатів підкреслює важливість продовження роботи з інтеграції ВПО, зокрема через покращення підтримки, підвищення обізнаності та створення реальних можливостей для участі в житті громади.

Частина 1: Загальна інформація

1.1. Віковий розподіл опитаних

Віковий розподіл респондентів та респонденток

В опитуванні взяли участь різні вікові групи, кожна з яких має свої унікальні характеристики та потреби. Ось короткий опис кожної цільової групи:

Вікова група 18-25 років (1,8%)

Ця група найменш представлена серед респондентів. Молоді люди у віці 18-25 років, як правило, знаходяться на початкових етапах своєї кар'єри або навчання. Їхній досвід переміщення може впливати на здатність адаптуватися до нових умов, знаходити нові соціальні зв'язки та будувати кар'єру. Низьке представництво цієї групи може свідчити про їхню меншу залученість або доступність для опитування, а також про можливі виклики в інтеграції до нової громади.

Вікова група 26-35 років (17,9%)

Ця група складається з молодих дорослих, які можуть бути на початку або в розпалі своєї кар'єри, часто створюють сім'ї або планують це зробити. Вони, як правило, більше залучені в економічну діяльність і, можливо, більш активно інтегруються в нові громади, ніж молодші респонденти. Висока мобільність і адаптивність цієї вікової категорії робить їх важливою групою для підтримки інтеграційних процесів.

Вікова група 36-45 років (39,3%)

Найбільш представлена група в опитуванні. Люди у віці 36-45 років, як правило, мають усталені професійні кар'єри та сім'ї. Вони, ймовірно, відіграють активну роль у житті громади, прагнуть до стабільності та безпеки для своїх сімей. Висока частка цієї групи може свідчити про їхню активну участь у суспільному житті та інтерес до процесів прийняття рішень у громаді.

Вікова група 46-55 років (16,1%)

Ця вікова група складається з людей, які наближаються до зрілого віку, часто мають тривалий досвід роботи і можуть займати керівні посади. Вони, як правило, мають значний вплив на економічні та соціальні аспекти життя громади. Проблеми здоров'я та соціального забезпечення можуть ставати більш актуальними для цієї групи, що впливає на їхні потреби і пріоритети.

Вікова група 56 років і старше (25%)

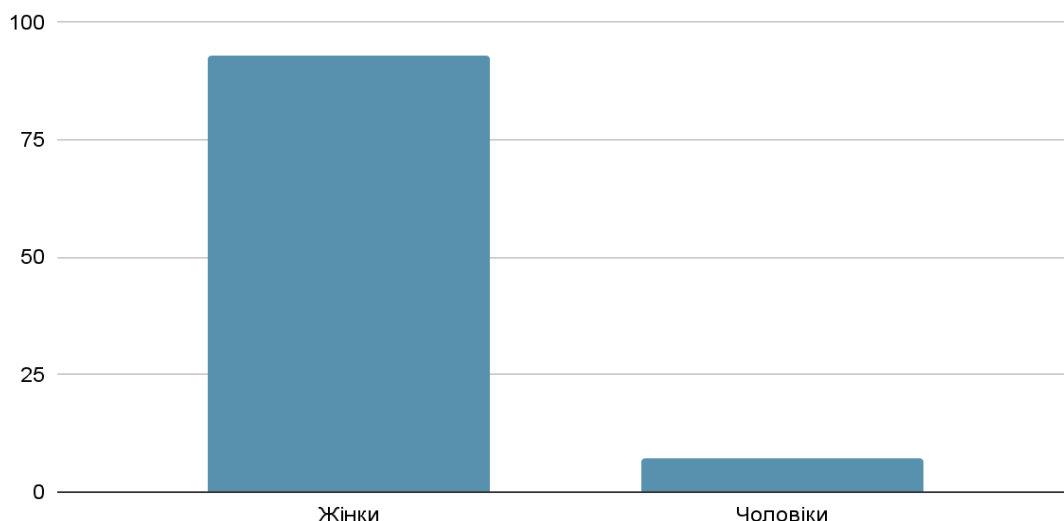
Ця група також широко представлена серед респондентів. Особи віком 56 років і старше часто зосереджені на питаннях здоров'я, пенсійного забезпечення та соціальної підтримки. Вони можуть мати багатий життєвий досвід, але потребують додаткової підтримки у процесі інтеграції, особливо в новому середовищі. Їхня участь у громадському житті може бути менш активною, але вони все ще залишаються важливою складовою громади.

Висновок

Розподіл вікових груп серед респондентів показує значну присутність осіб середнього і старшого віку. Це свідчить про важливість врахування потреб цих груп при розробці стратегій інтеграції та підтримки внутрішньо переміщених осіб в громаді. Молодші групи, зокрема, потребують додаткової уваги для підвищення їхньої залученості та інтеграції в суспільне життя.

1.2. Гендерний розподіл респондентів та респонденток

Гендерний розподіл респондентів та респонденток

В опитуванні спостерігається суттєва диспропорція між кількістю чоловіків і жінок серед респондентів, що вказує на переважну участь жінок у дослідженні.

Чоловіки - (7,1%)

Чоловіки становлять лише 7,1% від загальної кількості респондентів. Такий низький відсоток може свідчити про те, що чоловіки менш активно брали участь у

цьому опитуванні, або ж ця вибірка респондентів відображає реальну демографічну ситуацію серед вимушено переміщених осіб, де більшість становлять жінки. Чоловіки, що брали участь в опитуванні, можуть мати інші соціальні та економічні потреби порівняно з жінками, які варто враховувати при аналізі результатів.

Жінки - (92,9%)

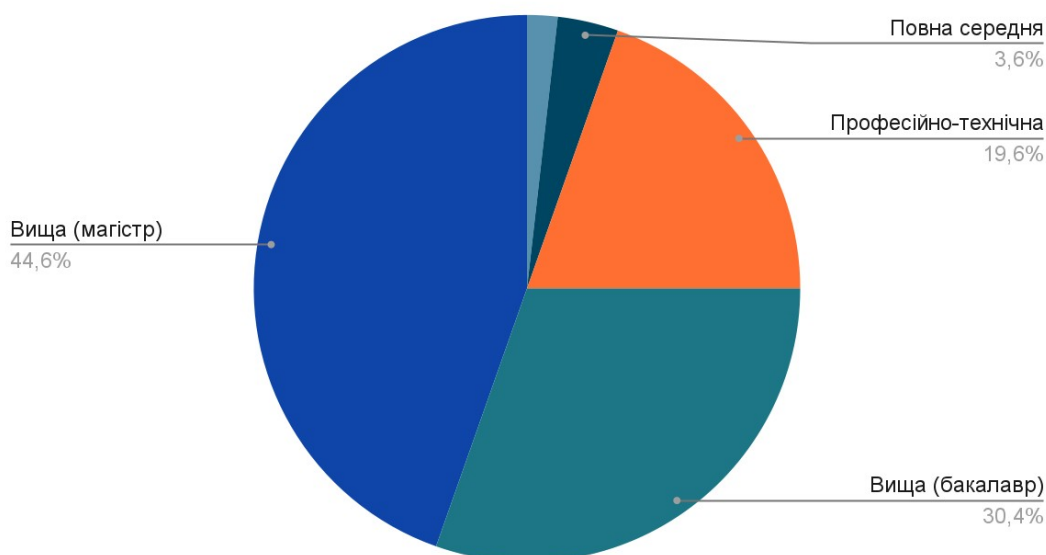
Жінки становлять переважну більшість респондентів – 92,9%. Такий значний відсоток може відображати більшу зацікавленість жінок у питаннях, пов'язаних із соціальним життям та інтеграцією в нові громади. Жінки, які стали вимушено переміщеними особами, часто мають додаткове навантаження у вигляді догляду за дітьми чи іншими членами родини, що може впливати на їхні пріоритети та потреби. Вони можуть бути більш залучені в процеси адаптації та підтримки соціальних зв'язків у громаді.

Висновок

Гендерний розподіл респондентів демонструє значне переважання жінок, що вказує на те, що саме вони є основною групою, яка бере участь в інтеграційних процесах і громадському житті. Це також підкреслює необхідність орієнтації програм підтримки на жінок, зокрема з урахуванням їхніх особливих соціальних і економічних потреб. Водночас низький відсоток чоловіків серед респондентів свідчить про те, що для цієї групи можуть існувати бар'єри або інші фактори, які варто детальніше вивчити.

1.3. Розподіл респондентів та респонденток за рівнем освіти:

Розподіл за рівнем освіти

Розподіл респондентів за рівнем освіти демонструє значну частку осіб з вищою освітою, що може свідчити про високий рівень освіченості серед вимушено переміщених осіб, які взяли участь у цьому опитуванні.

Неповна середня освіта (1,8%)

Невелика частка респондентів (1,8%) має неповну середню освіту. Це свідчить про те, що переважна більшість опитаних має вищий рівень освіти. Особи з неповною середньою освітою можуть стикатися з більшими викликами при інтеграції в нові громади, особливо в аспектах працевлаштування та соціальної адаптації.

Повна середня освіта (3,6%)

Респонденти з повною середньою освітою складають 3,6% від загальної кількості. Ця група може перебувати на початкових етапах побудови кар'єри або професійного шляху і, можливо, більше потребує підтримки в подальшій освіті або професійній підготовці.

Професійно-технічна освіта (19,6%)

Значна частка респондентів (19,6%) має професійно-технічну освіту. Ця група, ймовірно, володіє конкретними професійними навичками, які можуть бути корисними для їхнього працевлаштування та інтеграції в нових умовах. Ці респонденти можуть мати хороші перспективи у галузях, що вимагають спеціалізованих технічних знань.

Вища освіта (бакалавр) (30,4%)

Респонденти з бакалаврським ступенем складають значну частину – 30,4%. Це свідчить про те, що значна частка респондентів має вищу освіту і може претендувати на кваліфіковані робочі місця. Ця група, ймовірно, володіє достатніми навичками і знаннями для активної участі в економічному та соціальному житті громади.

Вища освіта (магістр) (44,6%)

Найбільша частка респондентів – 44,6% – має ступінь магістра. Ці люди, ймовірно, мають високий рівень знань та професійних навичок, що дозволяє їм займати керівні посади або працювати у висококваліфікованих галузях. Їхній внесок у громаду може бути значним, і вони можуть відігравати важливу роль у процесах прийняття рішень.

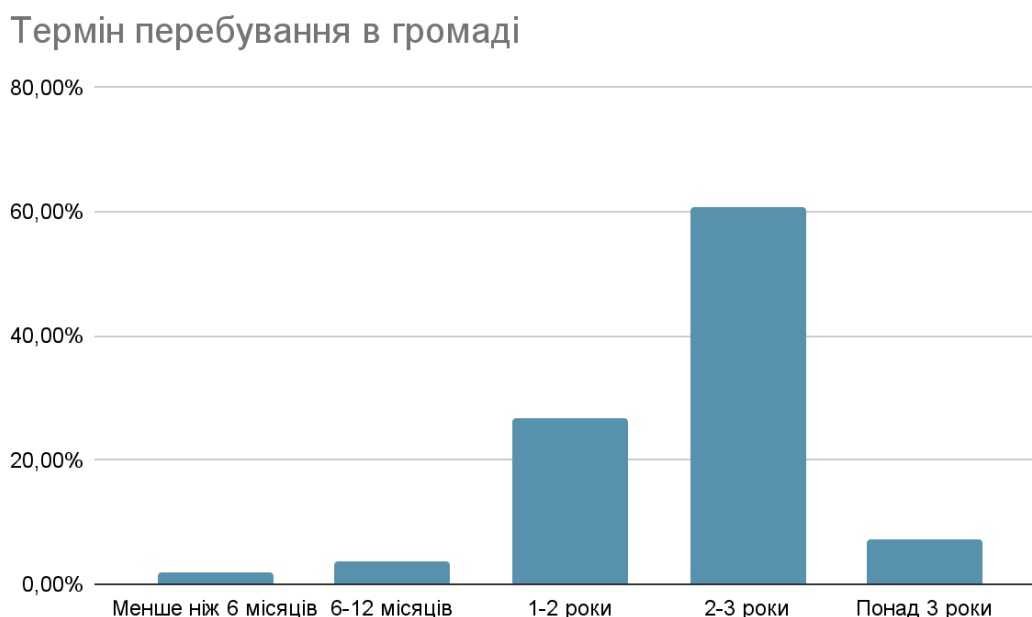
Науковий ступінь (0%)

Жоден з респондентів не має наукового ступеня. Це може вказувати на те, що група респондентів не включає осіб, зайнятих у сфері наукових досліджень, або що такі особи не брали участі в опитуванні.

Висновок

Розподіл за рівнем освіти показує, що переважна більшість респондентів має вищу освіту (бакалавр або магістр), що вказує на високий рівень освіченості серед вимушено переміщених осіб. Це може свідчити про їхній потенціал для активної участі в економічному та соціальному житті громади, а також про потребу в програмах підтримки для ефективно інтеграції. Особи з професійно-технічною освітою також становлять значну частину респондентів, що підкреслює важливість розвитку професійних навичок і працевлаштування для цієї групи.

1.4. Розподіл опитаних за терміном перебування в громаді

Розподіл респондентів за терміном перебування в громаді свідчить про те, що більшість вимушено переміщених осіб проживає в Хмельницькій громаді вже тривалий час, що може впливати на їхню адаптацію та інтеграцію.

Менше ніж 6 місяців (1,8%)

Лише 1,8% респондентів перебувають у громаді менше ніж 6 місяців. Ця група, ймовірно, все ще знаходиться на початковому етапі адаптації, стикаючись з найбільшими викликами у процесі інтеграції та встановленні нових соціальних зв'язків. Для цієї категорії особливо важлива підтримка в перші місяці після переміщення.

6-12 місяців (3,6%)

3,6% респондентів перебувають у громаді від 6 до 12 місяців. Ці особи, ймовірно, вже знайомі з основними аспектами життя в новому середовищі, але все ще потребують підтримки в питаннях інтеграції, працевлаштування та соціалізації.

1-2 роки (26,8%)

Близько чверті респондентів (26,8%) проживають у громаді від 1 до 2 років. Це свідчить про те, що значна частка вимушено переміщених осіб вже має певний досвід інтеграції та соціалізації. Вони, ймовірно, більш активно включаються в суспільне життя громади та можуть почати брати участь у місцевих ініціативах і процесах прийняття рішень.

2-3 роки (60,7%)

Найбільша частка респондентів (60,7%) перебуває в громаді від 2 до 3 років. Ці люди вже мають достатньо часу для адаптації та інтеграції. Вони, ймовірно, є найбільш активними учасниками соціального та економічного життя громади, і, можливо, вже створили міцні соціальні зв'язки та займають стабільне становище у громаді.

Понад 3 роки (7,1%)

7,1% респондентів проживають у громаді понад 3 роки. Ця група, ймовірно, вже повністю інтегрувалася в місцеву громаду, маючи глибокі соціальні зв'язки та усталене місце в громадському та економічному житті. Їхній досвід може бути особливо цінним для новоприбулих осіб, оскільки вони можуть виступати в ролі наставників або прикладів успішної інтеграції.

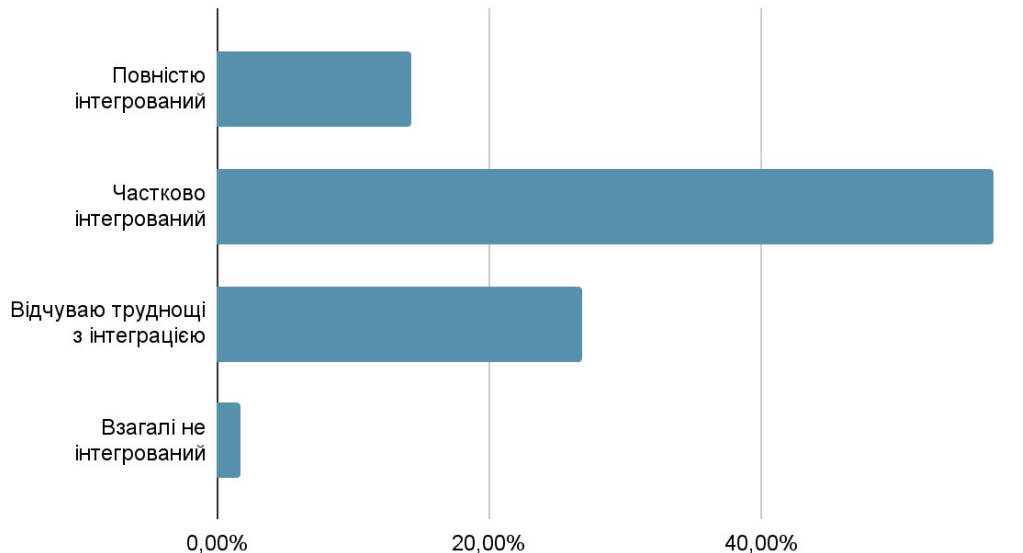
Висновок

Результати показують, що більшість респондентів перебувають у нових громадах тривалий час (від 2 до 3 років), що свідчить про їхній високий рівень інтеграції. Невеликий відсоток тих, хто перебуває менше ніж 1 рік, підкреслює необхідність підтримки новоприбулих для швидшої адаптації. Загалом, тривалий термін перебування більшості респондентів вказує на важливість продовження роботи з інтеграції та залучення вимушено переміщених осіб до суспільного життя громади.

Частина 2: Досвід ВПО у громаді

2.1. Рівень інтеграції в новій громаді

Рівень інтеграції

Розподіл відповідей щодо рівня інтеграції вимушено переміщених осіб (ВПО) у нових громадах вказує на те, що більшість респондентів все ще перебувають на шляху інтеграції, з деякими відчутними труднощами для певної частини опитаних.

Повністю інтегрований (14,3%)

Лише 14,3% респондентів зазначили, що вони повністю інтегровані в нову громаду. Це невелика, але важлива частка, яка вказує на те, що цим людям вдалося знайти своє місце в громаді, встановити міцні соціальні зв'язки та відчувати себе частиною суспільства. Вони, ймовірно, активно залучені до громадського життя і можуть слугувати прикладом успішної адаптації для інших ВПО.

Частково інтегрований (57,1%)

Більша частка респондентів – 57,1% – відчують себе частково інтегрованими. Це означає, що більшість ВПО ще не досягли повної інтеграції, але зробили значні кроки в цьому напрямку. Вони, ймовірно, вже адаптувалися до нових умов життя, але все ще можуть стикатися з деякими викликами, такими як пошук стабільного працевлаштування, створення нових соціальних зв'язків або участь у громадських процесах. Ця група може потребувати додаткової підтримки для повної інтеграції.

Відчуваю труднощі з інтеграцією (26,8%)

26,8% респондентів зазначили, що вони відчують труднощі з інтеграцією. Це значна частка людей, які стикаються з серйозними викликами при спробі адаптуватися до нового середовища. Ці труднощі можуть бути пов'язані з низкою факторів, включаючи економічні труднощі, відсутність соціальної підтримки, мовні

бар'єри або культурні відмінності. Цій групі необхідна цільова допомога для подолання бар'єрів і полегшення процесу інтеграції.

Взагалі не інтегрований (1,8%)

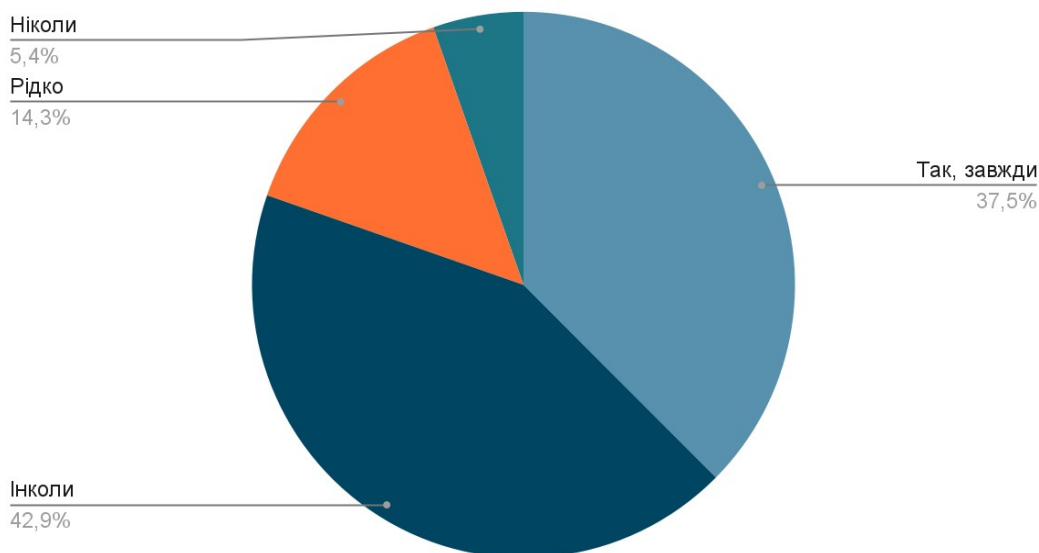
Невелика частка респондентів – 1,8% – зазначила, що вони взагалі не інтегровані в нову громаду. Це вказує на те, що ці люди не змогли адаптуватися до нового середовища і, можливо, відчують себе ізольованими. Вони можуть потребувати особливої уваги з боку соціальних служб або громадських організацій для допомоги в налагодженні контактів і інтеграції в суспільне життя.

Висновок

Результати опитування свідчать, що більшість ВПО перебувають у процесі інтеграції, з деякими вже досягнутими успіхами, але також з певними викликами. Значна частка тих, хто відчуває труднощі з інтеграцією або взагалі не інтегрувався, підкреслює необхідність додаткової підтримки та ресурсів для цих осіб. Успішна інтеграція меншості респондентів вказує на те, що позитивний результат можливий, але для цього потрібні цілеспрямовані зусилля як з боку громади, так і з боку самих ВПО.

2.2. Підтримка з боку місцевих мешканців

Підтримка з боку місцевих мешканців

Рівень підтримки, яку вимушено переміщені особи (ВПО) отримують від місцевих мешканців, є важливим показником соціальної інтеграції та прийняття у новій громаді. Результати опитування демонструють досить широкий спектр досвіду взаємодії з місцевим населенням.

Так, завжди (37,5%)

Понад третина респондентів (37,5%) відчуває постійну підтримку з боку місцевих мешканців. Це вказує на те, що значна частка ВПО має позитивний досвід інтеграції, відчуваючи себе бажаними у новій громаді. Такі стосунки можуть значно полегшити процес адаптації, сприяючи встановленню нових соціальних зв'язків та залученню до суспільного життя.

Інколи (42,9%)

Більшість респондентів (42,9%) зазначають, що вони отримують підтримку інколи. Це свідчить про те, що взаємодія з місцевими мешканцями є змінною: у певних ситуаціях ВПО можуть відчувати себе прийнятими та підтриманими, але є і моменти, коли ця підтримка може бути меншою або відсутньою. Такий досвід може вказувати на необхідність більш систематизованої підтримки, що допоможе ВПО краще інтегруватися.

Рідко (14,3%)

14,3% респондентів зазначили, що вони рідко отримують підтримку від місцевих мешканців. Це може свідчити про труднощі в налагодженні соціальних зв'язків та відчуття ізоляції серед частини ВПО. Відсутність постійної підтримки може ускладнювати процес інтеграції, знижуючи якість життя та можливості для адаптації в новій громаді.

Ніколи (5,4%)

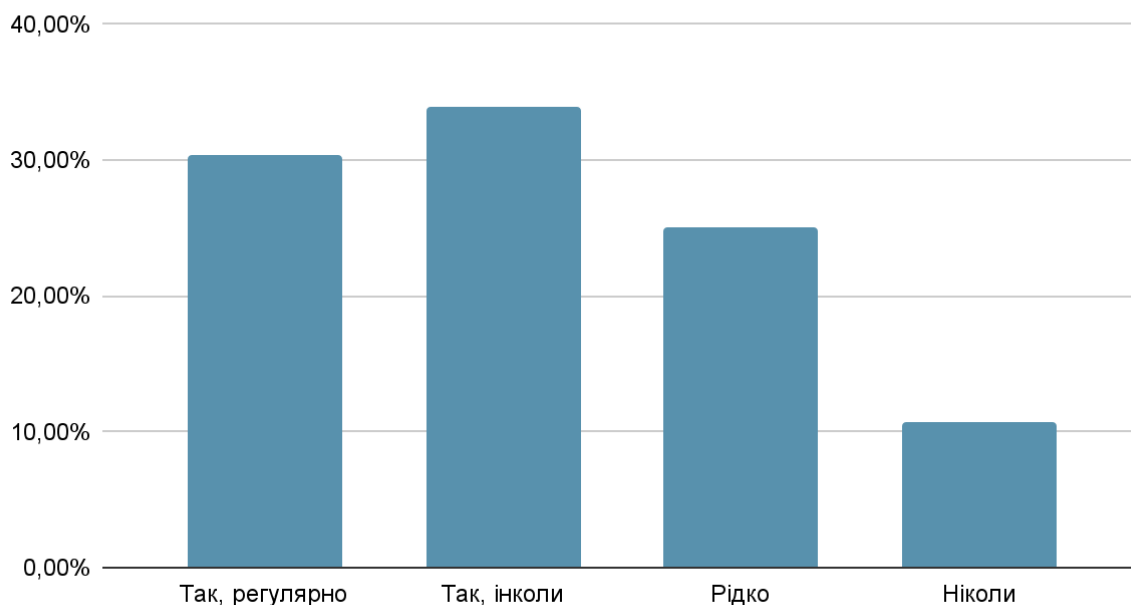
5,4% респондентів не отримують підтримки від місцевих мешканців взагалі. Це найменша, але важлива частка, що вказує на відсутність соціальних контактів або наявність бар'єрів у спілкуванні між ВПО і місцевими мешканцями. Такий стан справ може призводити до соціальної ізоляції, що потребує негайного втручання для забезпечення інтеграції та підтримки цих осіб.

Висновок

Загалом, дані свідчать про те, що більшість вимушено переміщених осіб отримують певну підтримку від місцевих мешканців, хоча її частота і рівень можуть суттєво відрізнятись. Позитивний досвід підтримки сприяє інтеграції, тоді як її відсутність або недостатність може значно ускладнити адаптацію. Це підкреслює важливість підвищення обізнаності серед місцевого населення про потреби ВПО та необхідність створення умов для більшого залучення і підтримки новоприбулих в громаду.

2.3. Участь ВПО у громадських заходах (наприклад, зустрічі, свята, волонтерські акції)

Участь в громадських заходах

Розподіл участі вимушено переміщених осіб (ВПО) у громадських заходах свідчить про різний рівень залученості до життя громади, що є важливим показником інтеграції та соціальної активності.

Так, регулярно (30,4%)

Близько третини респондентів (30,4%) регулярно беруть участь у громадських заходах, таких як зустрічі, свята або волонтерські акції. Це показує високий рівень інтеграції та соціальної активності цієї групи. Регулярна участь у таких заходах свідчить про те, що ці люди активно включені в життя громади, мають встановлені соціальні зв'язки і відчують себе частиною суспільства. Їхня активність також може сприяти подальшому зміцненню відносин з місцевими мешканцями та підвищенню рівня взаєморозуміння.

Так, інколи (33,9%)

Найбільша частка респондентів (33,9%) бере участь у громадських заходах час від часу. Це свідчить про те, що вони мають певний рівень інтеграції та інтерес до громадського життя, але можуть стикатися з бар'єрами або іншими обмеженнями, що перешкоджають їхній постійній участі. Ця група, ймовірно, потребує додаткових стимулів або можливостей для більш частого залучення до заходів, що допоможе їм краще інтегруватися.

Рідко (25%)

Чверть респондентів (25%) зазначила, що вони рідко беруть участь у громадських заходах. Це може свідчити про певні труднощі в адаптації або недостатню мотивацію до залучення в суспільне життя громади. Можливо, вони відчують себе менш прийнятими або не мають достатньо інформації про такі заходи. Для

цієї групи важливо створювати додаткові умови та можливості для залучення, а також робити акцент на важливості участі в житті громади для успішної інтеграції.

Ніколи (10,7%)

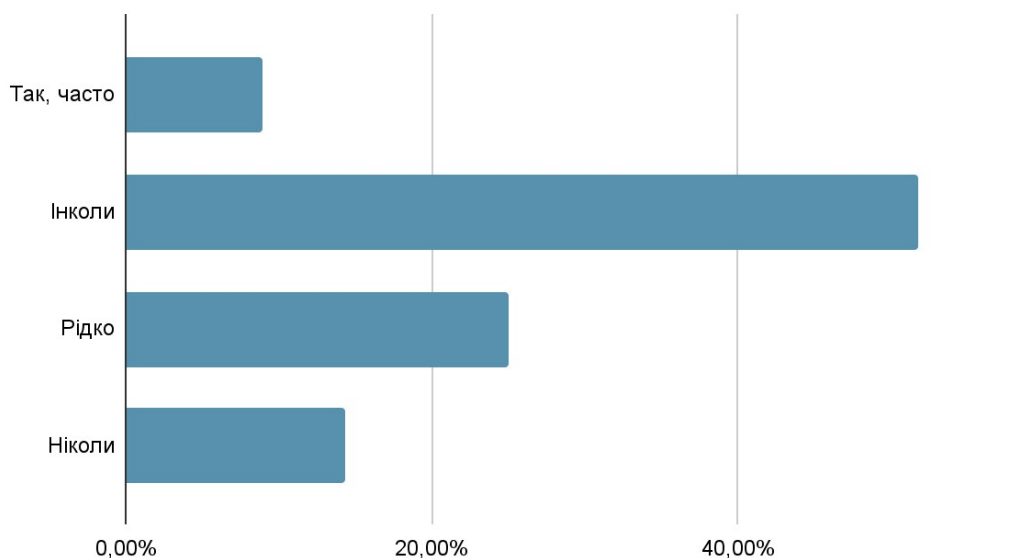
10,7% респондентів взагалі не беруть участь у громадських заходах. Це може свідчити про їхню ізоляцію або відсутність бажання інтегруватися в нове середовище. Причини можуть варіюватися від особистих труднощів до соціальних бар'єрів або відсутності інтересу. Ця група потребує особливої уваги з боку соціальних служб або громадських організацій для допомоги в налагодженні соціальних контактів і мотивації до участі в житті громади.

Висновок

Дані показують, що хоча більшість ВПО беруть участь у громадських заходах, є значна частка тих, хто робить це рідко або взагалі не бере участь. Регулярна та періодична участь свідчить про певний рівень інтеграції, тоді як рідкісна або відсутня участь може вказувати на існування бар'єрів, які необхідно подолати. Це підкреслює важливість створення інклюзивного середовища, яке заохочує активну участь ВПО у громадському житті, що є ключовим фактором успішної інтеграції.

2.4. Відвідування ВПО місцевих органів влади для вирішення своїх питань

Відвідування місцевих органів влади

Результати опитування щодо відвідування місцевих органів влади вимушено переміщеними особами (ВПО) свідчать про те, що більшість респондентів звертаються до влади, але частота таких звернень варіюється.

Так, часто (8,9%)

Лише 8,9% респондентів відвідують місцеві органи влади часто. Це невелика група, яка активно взаємодіє з владою для вирішення своїх питань. Часті звернення можуть свідчити про наявність значної кількості питань, які потребують вирішення, або про те, що ці особи добре знають про свої права і впевнені у можливостях отримання необхідної допомоги від влади.

Інколи (51,8%)

Найбільша частка респондентів (51,8%) звертається до місцевих органів влади інколи. Це свідчить про те, що більшість ВПО періодично звертаються до влади, коли виникає необхідність. Це може означати, що вони знають про можливість отримання допомоги, але не завжди відчують потребу у регулярних зверненнях. Можливо, їхні питання вирішуються відносно швидко, або ж вони звертаються тільки в разі серйозної необхідності.

Рідко (25%)

25% респондентів зазначили, що вони рідко відвідують місцеві органи влади. Це може свідчити про те, що ці люди намагаються вирішувати свої питання самостійно або через інші канали, або що вони стикаються з певними бар'єрами при зверненні до влади. Можливо, вони відчують невпевненість щодо того, чи зможуть отримати потрібну допомогу, або мають обмежений доступ до інформації про свої права та можливості.

Ніколи (14,3%)

14,3% респондентів ніколи не зверталися до місцевих органів влади. Це значна частка, яка вказує на те, що ці особи не використовують цей канал для вирішення своїх питань. Причини можуть варіюватися від відсутності довіри до влади до незнання про можливості отримання допомоги або відсутності потреби у зверненнях. Така ситуація може створювати ризик того, що їхні потреби залишатимуться невирішеними.

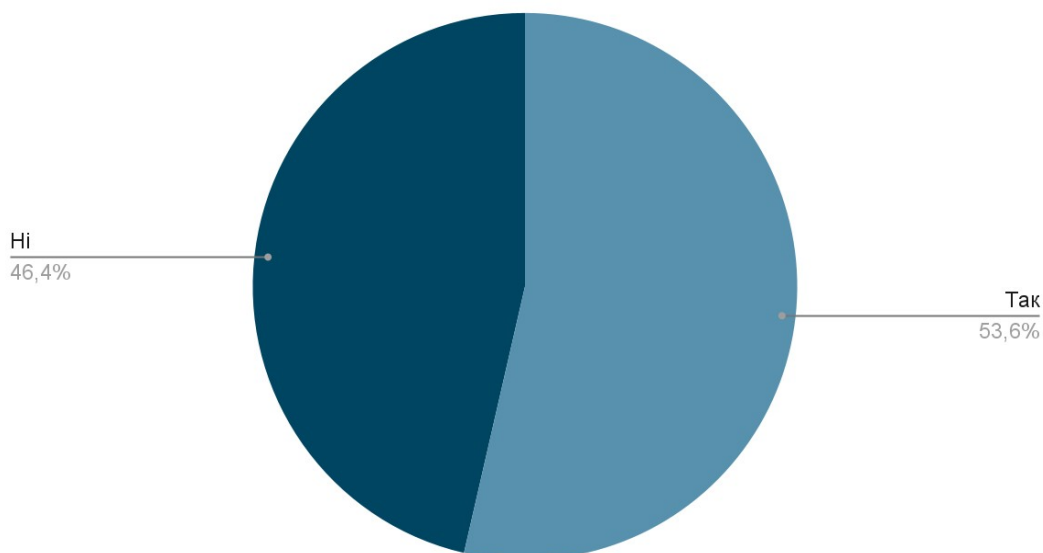
Висновок

Загалом, більшість ВПО звертаються до місцевих органів влади, але значна частка робить це лише інколи або рідко. Тільки невелика частина звертається часто, що може свідчити про успішність вирішення їхніх питань або про наявність бар'єрів, які перешкоджають більш частим зверненням. Важливо забезпечити доступну інформацію та підтримку для ВПО, щоб вони знали про свої права і можливості отримання допомоги від влади, а також сприяти підвищенню рівня довіри до місцевих органів.

Частина 3: Вплив на процеси прийняття рішень

3.1. Рівень обізнаності про можливість участі у процесах прийняття рішень в громаді (наприклад, громадські слухання, опитування, зустрічі з місцевою владою)

Рівень обізнаності про можливість участі в ППР

Рівень обізнаності вимушено переміщених осіб (ВПО) про можливість участі у процесах прийняття рішень в громаді є критичним аспектом їхньої інтеграції та здатності впливати на життя громади.

Так (53,6%)

Більшість респондентів (53,6%) обізнані про можливість участі у процесах прийняття рішень в громаді, таких як громадські слухання, опитування, зустрічі з місцевою владою тощо. Це свідчить про досить високий рівень інформаційної доступності та про те, що більше половини ВПО мають знання про свої права і можливості впливати на важливі рішення в громаді. Така обізнаність є позитивним показником, оскільки вона відкриває шлях до активної участі в суспільному житті та зміцнення їхньої позиції в новому середовищі.

Ні (46,4%)

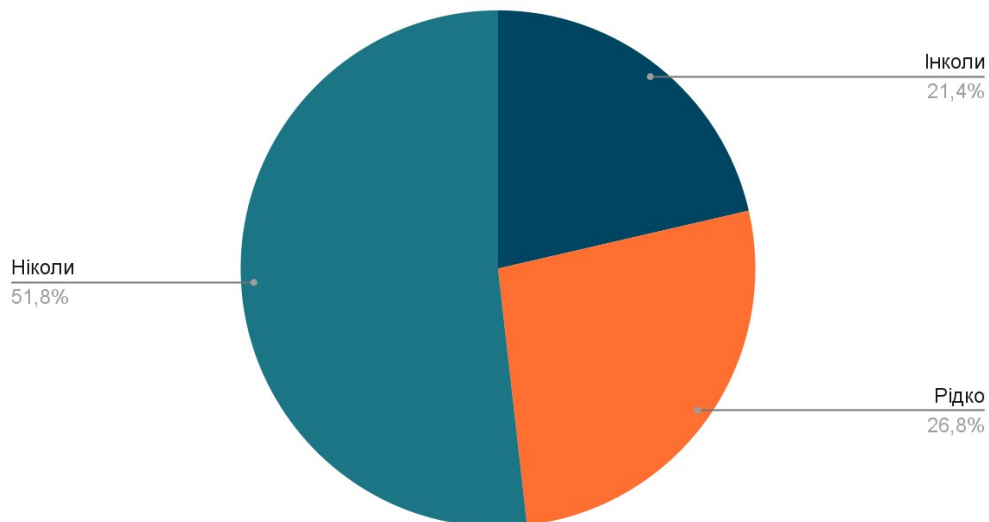
Водночас, значна частка респондентів (46,4%) не обізнані про можливість участі у процесах прийняття рішень в громаді. Це майже половина опитаних, що свідчить про певні інформаційні бар'єри або недостатню комунікацію з боку місцевих органів влади та громадських організацій. Невідомість про такі можливості може призводити до відчуття ізоляції, зменшення впливу на процеси в громаді та зниження рівня інтеграції.

Висновок

Результати показують, що хоча більшість ВПО знають про можливість участі в процесах прийняття рішень у громаді, майже половина залишаються необізнаними. Це підкреслює необхідність покращення інформаційної кампанії та комунікації щодо залучення ВПО до громадського життя. Для підвищення рівня їхньої обізнаності і, відповідно, залученості, важливо забезпечити доступ до інформації про такі можливості через різні канали, включаючи особисті зустрічі, онлайн-ресурси, а також через співпрацю з місцевими громадськими організаціями. Це сприятиме більшій активності ВПО у громадських процесах та допоможе їм більш ефективно інтегруватися в нову громаду.

3.2. Рівень відчуття, що думка ВПО враховується при прийнятті рішень у громаді

Врахування думки ВПО під час прийняття рішень

Результати опитування щодо того, наскільки вимушено переміщені особи (ВПО) відчувають, що їхня думка враховується при прийнятті рішень у громаді, показують загальну тенденцію до невдоволення та відчуженості.

Так, завжди (0%)

Жоден із респондентів не відчуває, що їхня думка завжди враховується при прийнятті рішень у громаді. Це тривожний сигнал, який свідчить про те, що ВПО не відчувають себе повноцінними учасниками процесу прийняття рішень. Відсутність відчуття впливу може призводити до зниження мотивації для участі в громадському житті та поглиблення соціальної ізоляції.

Інколи (21,4%)

Тільки 21,4% респондентів зазначили, що їхня думка інколи враховується. Це вказує на те, що лише невелика частка ВПО відчуває, що їхню думку інколи приймають до уваги. Хоча це краще, ніж повна відсутність впливу, така ситуація все одно залишає більшість ВПО відчуженими від процесів прийняття рішень.

Рідко (26,8%)

26,8% респондентів відчувають, що їхня думка враховується рідко. Цей показник вказує на певний рівень залучення, але він є недостатнім для того, щоб ВПО могли впливати на рішення в громаді. Це може свідчити про формальне врахування їхніх думок без реального впливу на кінцеві рішення.

Ніколи (51,8%)

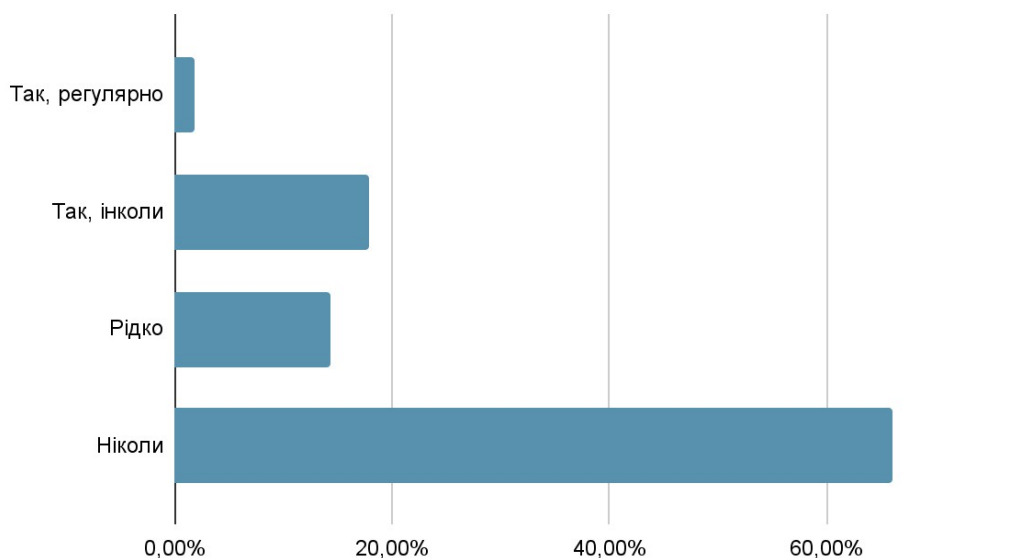
Більше половини респондентів (51,8%) вважають, що їхня думка ніколи не враховується при прийнятті рішень у громаді. Це найвищий показник серед усіх варіантів відповідей, що вказує на значний рівень невдоволення та відчуття відчуженості. Відсутність будь-якого впливу на рішення, які стосуються їхнього життя, може значно ускладнювати інтеграцію ВПО у громаду.

Висновок

Результати свідчать про загальний низький рівень відчуття ВПО щодо врахування їхньої думки в процесі прийняття рішень у громаді. Більшість респондентів вважають, що їхня думка або рідко, або ніколи не враховується. Відсутність повноцінної інтеграції ВПО у процес прийняття рішень підкреслює необхідність поліпшення комунікації між місцевою владою та ВПО, а також створення механізмів, які б забезпечили активне залучення та реальний вплив ВПО на життя громади.

3.3. Рівень участі ВПО в процесах прийняття рішень у громаді

Залученість до процесів прийняття рішень

Результати опитування про участь вимушено переміщених осіб (ВПО) у процесах прийняття рішень у громаді показують, що більшість респондентів не беруть активної участі в цих процесах.

Так, регулярно (1,8%)

Лише 1,8% респондентів беруть участь у процесах прийняття рішень у громаді регулярно. Це дуже мала частка, що свідчить про значні бар'єри для активної участі ВПО у громадських процесах. Регулярна участь у прийнятті рішень є важливим показником інтеграції і соціальної активності, тому цей показник вказує на те, що більшість ВПО не має постійного впливу на громадське життя.

Так, інколи (17,9%)

17,9% респондентів зазначають, що беруть участь у процесах прийняття рішень інколи. Це свідчить про те, що певна частка ВПО є залученою в громадське життя, але їхня участь є непостійною. Інколи участь може вказувати на те, що вони залучені у випадкових або специфічних випадках, що не забезпечує їм систематичного впливу на прийняття рішень у громаді.

Рідко (14,3%)

14,3% респондентів беруть участь у цих процесах рідко. Це показує, що певна частина ВПО має обмежену участь у громадських процесах. Рідкісна участь може бути результатом різних факторів, таких як недостатня інформація, нерегулярні запрошення або відсутність мотивації для активного залучення.

Ніколи (66,1%)

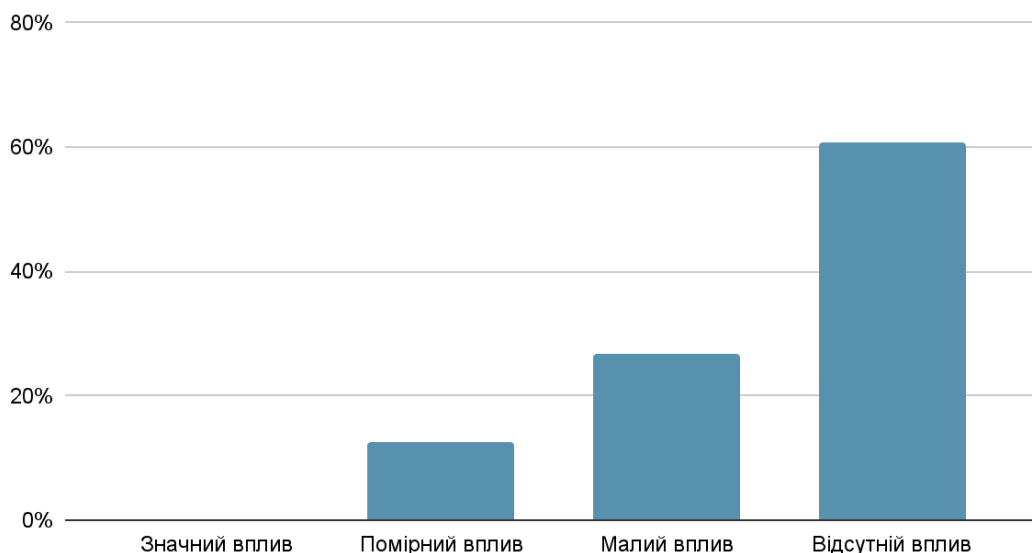
Більшість респондентів (66,1%) ніколи не беруть участі у процесах прийняття рішень у громаді. Це найбільша частка серед усіх категорій, що вказує на значну відсутність залучення ВПО у важливі рішення, які впливають на їхнє життя. Невелика частка ВПО бере участь у громадському житті, що може бути результатом бар'єрів у комунікації, недостатньої інформації або відчуття, що їхня участь не матиме значного впливу.

Висновок

Загальний рівень участі ВПО у процесах прийняття рішень у громаді є низьким, з понад двома третинами респондентів, які не беруть участі в цих процесах взагалі. Хоча деяка частка ВПО має обмежене або періодичне залучення, більшість не бере активної участі. Це підкреслює потребу в удосконаленні механізмів залучення ВПО до прийняття рішень, що могло б включати покращення комунікації, забезпечення доступу до інформації та створення можливостей для активного впливу на громадське життя.

3.4. Оцінка впливу на процеси прийняття рішень у громаді

Вплив на прийняття рішень

Результати опитування про вплив внутрішньо переміщених осіб (ВПО) на процеси прийняття рішень у громаді показують загальний рівень їхнього впливу, який є досить обмеженим.

Значний вплив (0%)

Жоден з респондентів не відзначив, що має значний вплив на процеси прийняття рішень у громаді. Це повністю виключає можливість, що ВПО можуть мати суттєвий вплив на важливі рішення в громаді. Відсутність значного впливу може свідчити про системні бар'єри або невідповідність механізмів залучення ВПО.

Помірний вплив (12,5%)

Лише 12,5% респондентів вважають, що мають помірний вплив на процеси прийняття рішень. Це показує, що невелика частина ВПО має деякий рівень впливу, але цей вплив не є вирішальним або достатньо значним. Помірний вплив може бути результатом часткової залученості або можливості впливати на незначні аспекти процесів прийняття рішень.

Малий вплив (26,8%)

26,8% респондентів зазначили, що мають малий вплив на процеси прийняття рішень. Це свідчить про те, що ці особи можуть впливати на деякі питання, але їхній вплив є обмеженим і, ймовірно, незначним у загальному контексті прийняття рішень у громаді. Малий вплив може бути ознакою неповного або нерегулярного залучення.

Відсутній вплив (60,7%)

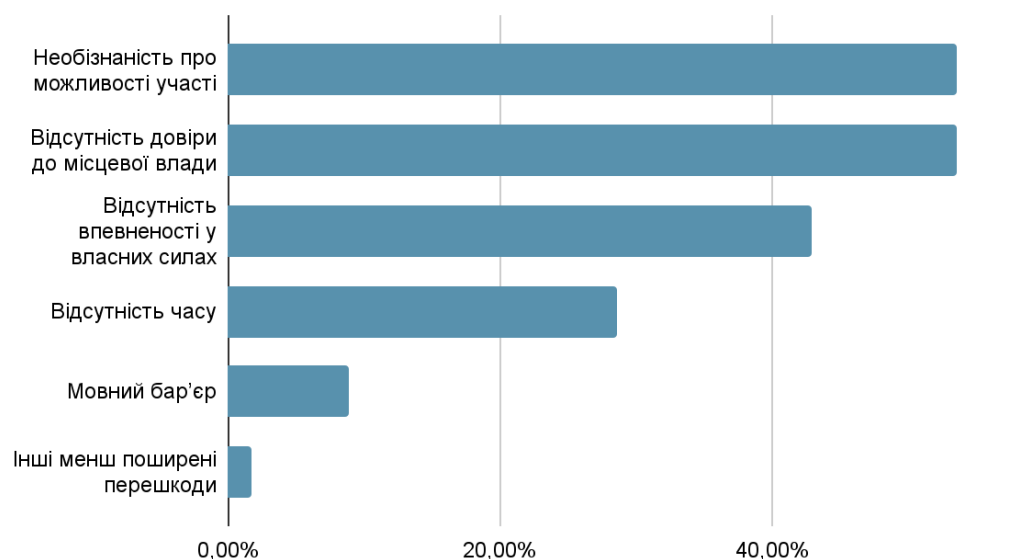
Більшість респондентів (60,7%) відчувають, що їхній вплив на процеси прийняття рішень у громаді відсутній. Це є найзначнішою часткою серед усіх категорій і вказує на серйозний рівень відчуження ВПО від процесів, що впливають на їхнє життя. Відсутність впливу може бути наслідком відсутності доступу до інформації, нерегулярного або обмеженого залучення, а також недостатньої комунікації з боку місцевих органів влади.

Висновок

Результати опитування вказують на те, що більшість ВПО не має реального впливу на процеси прийняття рішень у громаді. Лише невелика частина відчуває помірний або малий вплив, тоді як значна більшість взагалі не має впливу. Це підкреслює необхідність вдосконалення механізмів залучення ВПО до процесів прийняття рішень, поліпшення інформаційного забезпечення та створення реальних можливостей для активної участі в житті громади.

3.5. Що перешкоджає участі ВПО у процесах прийняття рішень?

Перешкоди, що заважають брати участь в ППР

Результати опитування вказують на кілька ключових перешкод, які заважають вимушено переміщеним особам (ВПО) активно брати участь у процесах прийняття рішень у громаді. Ось основні перешкоди:

Необізнаність про можливості участі (53,6%)

Більше половини респондентів (53,6%) зазначають, що основною перешкодою для участі є необізнаність про можливості залучення. Це свідчить про серйозну інформаційну прірву між ВПО та місцевими органами влади. Відсутність чіткої інформації про можливості участі в громадських процесах значно обмежує їхні можливості впливати на рішення, які стосуються їхнього життя.

Відсутність довіри до місцевої влади (53,6%)

Також 53,6% респондентів вказують, що відсутність довіри до місцевої влади є значною перешкодою. Це може бути результатом минулого негативного досвіду або відчуття, що влада не приймає до уваги їхні потреби та пропозиції. Низький рівень довіри може зменшити мотивацію брати участь у процесах прийняття рішень.

Відсутність впевненості у власних силах (42,9%)

42,9% респондентів відзначають відсутність впевненості у власних силах як перешкоду. Це може бути результатом невпевненості в своїх можливостях або страху перед участю в процесах, які можуть здаватись складними або непереборними. Відсутність впевненості може знижувати готовність ВПО брати активну участь у громадських ініціативах.

Відсутність часу (28,6%)

28,6% респондентів вказують на відсутність часу як на перешкоду. Це може бути пов'язано з необхідністю вирішення повсякденних проблем, таких як пошук роботи або забезпечення основних потреб, що залишає мало часу для участі у громадських процесах.

Мовний бар'єр (8,9%)

Мовний бар'єр відзначили 8,9% респондентів. Це свідчить про те, що мовні труднощі можуть бути значною перешкодою для участі в процесах прийняття рішень, особливо якщо необхідна комунікація з місцевими органами влади чи участь у заходах, де використовується українська мова.

Інші менш поширені перешкоди

- **Мало хто враховує думку ВПО:** вказано лише 1,8% респондентів. Це може бути індивідуальним відчуттям без реального підтвердження.
- **Зверхнє ставлення до ВПО від місцевих:** 1,8% респондентів відзначають, що стикаються зі зневажливим ставленням, що може знижувати їхню мотивацію до участі.
- **Відчуття своєї тимчасовості в громаді:** 1,8% респондентів відзначають, що нестабільність у житлових умовах та очікування повернення додому впливають на їхнє бажання брати участь.
- **Тиха ненависть та зневага:** 1,8% респондентів відчувають, що місцеві громадяни ставляться до них з неприязню, що може бути додатковим бар'єром для участі.

Висновок

Основні перешкоди участі ВПО у процесах прийняття рішень у громаді включають необізнаність про можливості участі та відсутність довіри до місцевої влади. Інші перешкоди, такі як відсутність впевненості у власних силах і відсутність часу, також суттєво впливають на рівень активності ВПО. Мовний бар'єр і інші менш поширені проблеми вказують на додаткові аспекти, які потребують уваги. Для покращення ситуації необхідно зосередитись на підвищенні інформаційної

доступності, покращенні комунікації та забезпеченні підтримки для ВПО, що сприятиме їхній більш активній участі у громадському житті.

3.6. Заходи, які могли б підвищити участь ВПО у процесах прийняття рішень

Для покращення участі вимушено переміщених осіб (ВПО) у процесах прийняття рішень у громаді можна реалізувати ряд заходів, які враховують специфіку їхніх потреб і проблем. На основі відповідей на відкриті питання анкети, пропонуються наступні конкретні кроки:

Інформування та комунікація

- **Інформаційні кампанії:** Проводити регулярні інформаційні кампанії для підвищення обізнаності ВПО про можливості участі у громадських процесах, через публікації у місцевих медіа, соціальних мережах та інформаційних стендах.
- **Оповіщення про заходи:** Надавати інформацію про громадські заходи, збори, сесії місцевих рад та інші важливі події через електронну пошту, месенджери та публікації в доступних ресурсах.

Юридична та інформаційна підтримка

- **Юридичні консультації:** Організувати консультації з юристами для ВПО, де можна отримати інформацію про права, обов'язки та можливості участі в громадських процесах.
- **Зустрічі з посадовцями:** Проводити регулярні зустрічі з представниками державних органів (податкова, прокуратура, суди) для надання інформації про державні послуги, можливості та їхню доступність для ВПО.

Навчальні та освітні заходи

- **Навчальні заходи:** Організувати тренінги та семінари з різних тем, таких як права та обов'язки, громадська участь, соціальні послуги.
- **Круглі столи:** Провести круглі столи для обговорення актуальних питань ВПО, де можна дізнатися про їхні проблеми та знайти рішення разом з представниками влади та громадськими організаціями.

Зустрічі з місцевою владою

- **Зустрічі з міським головою та посадовцями міської ради:** Організувати регулярні зустрічі з міським головою та іншими представниками місцевої влади для обговорення важливих питань і проблем ВПО.
- **Більш інформативні запрошення:** Запрошувати ВПО на засідання та зустрічі, забезпечуючи, щоб запрошення були розіслані більшості, а не вибірково. Враховувати їхню думку та забезпечувати реальну можливість висловлювати свої пропозиції.

Механізми участі та зворотного зв'язку

- **Онлайн голосування:** Запровадити можливість відкритого онлайн голосування та опитувань, щоб ВПО могли брати участь у процесах прийняття рішень, навіть якщо не можуть фізично відвідати засідання.
- **Анкетування та опитування:** Проводити регулярні опитування для визначення думки ВПО, що дозволить зібрати їхні пропозиції та зауваження без прив'язки до місця проведення заходів.

Психологічна підтримка та соціальна допомога

- **Психологічні консультації:** Надати доступ до психологічних консультацій для допомоги ВПО в подоланні стресу та соціальної адаптації.
- **Соціальна допомога:** Забезпечити підтримку у питаннях житла, працевлаштування та інших життєвих потреб, включаючи інформацію про можливості отримання довгострокового житла та інші важливі аспекти.

Публікації та петиції

- **Публікації:** Розміщувати інформацію про результати громадських обговорень, рішення та інші важливі дані у відкритих доступах, щоб ВПО були проінформовані про результати їхньої участі.
- **Петиції:** Заохочувати ВПО до подання петицій для вираження своїх проблем і пропозицій, що можуть бути розглянуті місцевими органами влади.

Об'єднання громади

- **Залучення активістів:** Включати активістів з ВПО до роботи з громадськими ініціативами та проектами, що сприятиме інтеграції та зменшить бар'єри між ВПО і місцевими мешканцями.
- **Форуми для обговорення:** Організувати форуми, де ВПО можуть обговорювати свої проблеми та потреби, а також отримувати відповіді від представників влади та громадських організацій.

Висновок

Підвищення участі ВПО у процесах прийняття рішень потребує комплексного підходу, який включає інформування, навчання, психологічну підтримку, покращення комунікації та забезпечення реальної можливості для впливу. Важливо забезпечити, щоб заходи були не лише формальними, але й реально впливали на життя ВПО та їхню інтеграцію в громаду.

Частина 4: Зворотний зв'язок

4.1. Що, на думку опитаних, можна покращити в інтеграції ВПО в громаді:

- Покращення інтеграції вимушено переміщених осіб (ВПО) у громадах є важливою задачею, що потребує комплексного підходу. Однією з ключових потреб є забезпечення доступного житла для ВПО. Для цього слід створити більше можливостей для отримання соціального або модульного житла, а також забезпечити помірні ціни на оренду. Надання безкоштовного житла, або житла з частковою дотацією від місцевої влади, може суттєво полегшити життя переселенців.
- Працевлаштування є іншою важливою сферою, яка потребує уваги. Організація ярмарків вакансій, освітніх курсів для опанування нових професій та створення робочих місць з достойною заробітною платою може допомогти ВПО інтегруватися в економічну сферу громади. Важливо також покращити комунікацію між ВПО та місцевою владою, щоб забезпечити прозорість рішень і створити ефективні канали для зворотного зв'язку.
- Підтримуюче відношення з боку громади також грає значну роль. Важливо забезпечити поважне ставлення до ВПО у всіх сферах, зокрема в органах місцевої влади. Організація зустрічей з місцевою громадою і створення можливостей для участі ВПО в громадських заходах сприятиме їх кращій інтеграції. Важливо не лише проводити окремі заходи для ВПО, а й включати їх у загальні міські події, що допоможе зменшити відчуття тимчасовості та підвищити відчуття приналежності до громади.
- Додатково, забезпечення нормальних житлових умов, таких як дитячі майданчики для дітей ВПО, та створення позитивного соціального середовища можуть суттєво поліпшити якість життя переселенців. Необхідно також продовжувати забезпечувати інформаційну підтримку, проводити більше освітніх заходів і підтримувати активну участь ВПО в житті громади.
- Загалом, покращення інтеграції ВПО в громадах вимагає зусиль з боку всіх учасників процесу – від місцевої влади до громади та самих ВПО. Ефективні рішення повинні бути спрямовані на забезпечення житла, працевлаштування, соціальної підтримки та налагодження конструктивного діалогу між ВПО і місцевими жителями.

4.2. Додаткові коментарі або пропозиції опитуваних щодо даного дослідження:

Щоб забезпечити ефективну інтеграцію вимушено переміщених осіб (ВПО) у громаду, необхідно спочатку вирішити їх базові потреби. Для цього важливо зосередитися на забезпеченні житла та працевлаштування. Місцевій владі слід більше допомагати ВПО похилого віку та людям з інвалідністю, надаючи їм підтримку у вигляді продуктів або іншої допомоги. Варто розглянути можливість відновлення старих або закинутих будівель для розміщення людей, які залишилися без житла.

Частіше проводити опитування може допомогти вирішити нагальні питання та забезпечити зворотний зв'язок з місцевою владою. Важливо також створити умови для часткового фінансування або надання пільг на лікування і житло. ВПО потребують інформування про доступні послуги та можливості.

Незважаючи на спроби створити ради ВПО, часто ці організації сприймаються як формальність, а їхні плани та заходи часто не отримують необхідного фінансування або підтримки. Важливо, щоб влада визнавала ВПО як постійну частину громади, а не як тимчасових мешканців.

Окремі проблеми, такі як нерівність у наданні державних привілеїв та недостатня підтримка для легальної адаптації, також потребують вирішення. Гуртожитки з безкоштовним житлом (з оплатою лише комунальних послуг) для ВПО, які опинилися у найскладніших умовах, можуть стати важливим кроком у цьому напрямку.

Для покращення ситуації необхідно створити діючі ради ВПО, забезпечити зворотний зв'язок після проведення опитувань і надати можливість ВПО відчувати себе частиною громади, а не тимчасовими мешканцями. Важливо, щоб місцева влада визнавала ВПО як активних учасників громади та діяла відповідно до їхніх потреб і проблем.

5. Загальний висновок

Результати дослідження серед внутрішньо переміщених осіб (ВПО), які проживають в Хмельницькій міській територіальній громаді, вказують на кілька ключових аспектів, які мають суттєвий вплив на їх інтеграцію у нові громади та участь у громадському житті.

Віковий та гендерний розподіл респондентів показує, що більшість осіб, які взяли участь в дослідженні, є середнього і старшого віку, з домінуванням жінок серед опитаних. Це вказує на необхідність спеціального підходу до потреб цих груп, зокрема забезпечення підтримки для жінок та вразливих категорій, таких як літні люди та особи з інвалідністю. Молодші респонденти потребують додаткової уваги для підвищення їхньої залученості в суспільне життя.

Тривалість перебування ВПО в громаді варіюється, але більшість респондентів проживає там від 2 до 3 років. Це свідчить про значний рівень інтеграції, хоча новоприбулим особам потрібна додаткова підтримка для швидшої адаптації. Позитивний досвід інтеграції, що є у частини респондентів, демонструє можливість успіху, проте для цього необхідні скоординовані зусилля громади та самих ВПО.

Рівень підтримки від місцевих мешканців варіюється, і хоча більшість ВПО отримують певну допомогу, її частота і якість часто не є достатніми. Це підкреслює важливість підвищення обізнаності серед місцевого населення про потреби ВПО та створення умов для більшого залучення новоприбулих у громаду.

Участь ВПО у громадських заходах показує, що більшість респондентів бере участь у таких заходах, але є й значна частка тих, хто робить це рідко або взагалі не бере участі. Це свідчить про необхідність створення інклюзивного середовища, яке б сприяло активній участі ВПО у житті громади.

Звернення до місцевих органів влади також є неповною. Більшість ВПО звертаються до влади нерегулярно, що може бути зумовлено як успішним вирішенням їхніх питань, так і існуванням бар'єрів. Для покращення ситуації важливо забезпечити доступну інформацію та підтримку, а також підвищити довіру до органів влади.

Обізнаність про участь у процесах прийняття рішень у громаді є недостатньою: хоча більшість ВПО знають про можливість участі, майже половина респондентів залишається не обізнаною. Це підкреслює необхідність покращення інформаційної кампанії та комунікації, забезпечення доступу до інформації через різні канали.

Відчуття врахування думки ВПО у процесі прийняття рішень є низьким. Більшість респондентів вважають, що їхня думка рідко або ніколи не враховується, що свідчить про потребу в поліпшенні комунікації між місцевою владою та ВПО та створенні механізмів для активного залучення ВПО.

Загальний рівень участі ВПО у процесах прийняття рішень є низьким, з понад двома третинами респондентів, які не беруть участі у цих процесах. Це підкреслює необхідність удосконалення механізмів залучення ВПО, що включає

покращення комунікації, доступ до інформації та створення можливостей для активного впливу на громадське життя.

Перешкоди участі ВПО у процесах прийняття рішень, включаючи необізнаність, відсутність довіри до місцевої влади та інші фактори, потребують комплексного підходу для подолання. Необхідно зосередитися на підвищенні інформаційної доступності, покращенні комунікації та забезпеченні підтримки для ВПО.

Загалом, для підвищення участі ВПО у громадському житті та процесах прийняття рішень необхідно впроваджувати комплексні заходи, включаючи інформування, навчання, психологічну підтримку та реальну можливість впливу. Це сприятиме більшій інтеграції ВПО в громаду та забезпечить їхню активну участь у громадських процесах.